

**Волошина О.О., к.е.н., доцент, Баштовий В.П., спеціаліст вищої категорії
Дружківського фахового коледжу ДДМА, Авраменко Д.В., магістрант
*Донбаська державна машинобудівна академія***

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Вітчизняну банківську систему можна назвати досить новою, оскільки вона пережила досить значну трансформацію після розпаду Радянського Союзу, лише близько тридцяти років в Україні існують недержавні комерційні банківські установи. На жаль, вітчизняний фінансовий сектор розвивався не природно, а шляхом штучного перенесення основних принципів існування економічно розвинутих країн. За період становлення кількісні і якісні показники розвитку банківської системи демонстрували неоднозначну динаміку, періоди підйому змінювалися кризовими періодами та глибокою депресією. Україна входить до трійки країн світу, де найчастіше відбувалися системні банківські кризи, які призводили до досить значного падіння макроекономічних показників, так, наприклад, у 2014-2016 роках прямі втрати економіки від банківської кризи становили 40%. Сучасний кризовий стан економіки, визваний наслідками коронавірусної інфекції характеризується прискореними темпами погіршення всіх кількісних і якісних показників розвитку економіки країни і особливо банківського сектору. Сьогодні перед комерційними банками стоїть проблема не стільки забезпечення стабільною і надійною ресурсною базою, скільки надійного розміщення своїх ресурсів, яке б забезпечило достатній рівень прибутку, високий рівень ліквідності, мінімальний ризик. Сьогодні в Україні складно назвати стабільні фінансові активи з рівнем прибутку, які б перевищували банківський відсоток, практично всі інструменти фондового ринку мають досить високий рівень ризику в не можуть бути віднесені до консервативної частини інвестиційного портфелю. Сучасний стан вітчизняної економіки

потребує від банківських установ розробки гнучкої стратегії формування і розміщення їх ресурсного потенціалу, заснованій на комплексній оцінці внутрішнього і зовнішнього середовища.

Вагомим показником, який характеризує ринкову позицію банківської системи в цілому та комерційних банків зокрема, є рівень достатності ресурсного потенціалу банків. Від ефективності механізму формування, управління та прогнозування коштів, які можуть бути залучені в майбутньому та якими володіє банк у даний момент часу, залежить їх спроможність здійснювати повний спектр активних операцій та надавати послуги. У цьому контексті набуває актуальності вирішення проблеми вибору прийомів і методів щодо забезпечення достатності ресурсного потенціалу банків.

В економічній літературі відсутній єдиний підхід до розуміння сутності ресурсного потенціалу комерційного банку. В економічній літературі виділяють три основних підходи до визначення сутності ресурсного потенціалу [1], характеристика яких представлено в таблиці 1.

Таблиця 1.1 – Характеристика основних підходів до визначення ресурсного потенціалу

Підхід	Сутність підходу	Автор визначення	Визначення ресурсного потенціалу
Ресурсний	Ресурсний потенціал банку ототожнюється з поняттям фінансових ресурсів	А. Спіфанов	Ресурсний потенціал - сукупність власних, залучених та позичкових коштів банку, що перебувають у безпосередньому його розпорядженні і використовуються на його розсуд для здійснення банківської діяльності [2]
Результативний	Потенціал комерційного банку пов'язаний, перш за все, з його результатами роботи у найближчому та віддаленому періодах	Г.О. Панасенко	Під ресурсним потенціалом банку варто розуміти граничні можливості установи в процесі формування свого потенціалу, тобто той максимум коштів, які банк може залучити на фінансовому ринку [3]

Продовження таблиці 1.1.

Підхід	Сутність підходу	Автор визначення	Визначення ресурсного потенціалу
Змішаний	Потенціал комерційного банку складається з фінансових ресурсів, але пов'язаний також з результатами діяльності (прибуток, збиток), які створюють подальші перспективи його функціонування	О. Васюренко, І. Федосік	Ресурсний потенціал комерційного банку – це сукупність усіх фінансових коштів банку, які знаходяться в безпосередньому його розпорядженні, і ресурсів, які можуть бути залучені банками внаслідок проведення ефективної повномасштабної банківської діяльності, прибутку або збитку внаслідок проведення активних операцій [4]

Загальний обсяг фінансових ресурсів комерційного банку складається із власного капіталу банку і зобов'язань. Капітал банку формується з внесків коштів його засновників (акціонерів, учасників) і прибутку. Зобов'язання банку виникають у процесі реалізації ним послуг (продукту). У загальному обсязі ресурсів, якими володіє комерційний банк, переважають зобов'язання банку. В цілому, економічне значення ресурсного потенціалу банку проявляється у наступному:

- забезпеченні банків необхідними для функціонування обсягом та структурою ресурсів;
- стимулюванні економічного зростання країни шляхом кредитування потреб суб'єктів економіки за рахунок акумульованих ресурсів;
- збереженні довгострокових конкурентних переваг банків шляхом виявлення перспективних методів формування ресурсів та напрямів їх ефективного використання, а також зростанні конкурентоспроможності банківської системи шляхом адаптації кращого іноземного досвіду організації банківської справи;
- інтеграції у світову фінансову систему шляхом виходу українських банків на міжнародні ринки капіталу та залучення іноземних інвестицій у вітчизняну банківську систему;

- інформаційно-аналітичному обґрунтуванні розроблення та реалізації стратегії формування ресурсного потенціалу;
- забезпеченні адаптації діяльності вітчизняних банків до змін ринкового середовища функціонування;
- визначенні напрямку стратегічного розвитку банківської системи України шляхом реалізації банками відповідного виду ресурсної політики.

Виходячи зі стратегічного значення ресурсного потенціалу, важливим завданням у процесі управління комерційним банком є оцінка обсягу та достатності ресурсного потенціалу. Результати такого аналізу дадуть можливість визначити найбільш проблемні аспекти щодо формування ресурсного потенціалу банку порівняно з найближчими конкурентами, а також намітити оптимальні шляхи стратегічного розвитку банківської установи. Звичайно, на сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки нарощування ресурсного потенціалу комерційних банків є досить важким завданням, адже довіра населення до банківської системи знаходиться на низькому рівні, іноземний капітал демонструє відтік з банківського сектору України. Тому важливим завданням банківського менеджменту в такій ситуації стає вчасне виявлення та вирішення проблем управління ресурсним потенціалом.

Література

1. Драбаніч А.В. Ресурсний потенціал банку: оцінка та нарощування./ Драбаніч А.В., Пилипенко А.М. // Регіональна бізнес-економіка та управління, 2014, № 3 (43).-С.56-61
2. Єпіфанов, А.О. Операції комерційних банків: навч. посіб. / А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. – 523 с
3. Панасенко Г.О. Синтезоване бачення поняття «ресурсний потенціал банку» в контексті розвитку економічної теорії / Г.О. Панасенко // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.12. – С. 291 – 297.
4. Васюренко О. Ресурсний потенціал комерційного банку / О. Васюренко, І. Федосік // Банківська справа. – 2002. – № 1. – С. 58–64